

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

הרבי שלי גר בארץ ישראל...

וארא תשע"ט

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשע"ט

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

מו"ה משה מענצער הי"ו

אב"י בעיר התורה לייקווד

לרגל הולדת בתו שתחי'

יזכה בע"ה לרוות הרבה תענוג ונחת

הרבי שלי גר בארץ ישראל...

בקידושא רבא ש"ק פרשת שמות תשע"ט

בפרשתנו נאמר, שהקב"ה אמר למשה רבינו (שמות ג', ה'): של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא.

בספר "ליקוטי בתר ליקוטי" כתב רעיון נפלא, דהנה הקב"ה אמר למשה: אתה מנהיג ישראל?? – א"כ של נעליך מעל רגליך! – כי מנהיג ישראל צריך להרגיש את הצער של בני ישראל – וכאשר נועלים את המנעלים, הלא אין מרגישים את האבנים שעל הדרך, א"כ תשיל נא את מנעליך מעל רגליך, ואז תוכל להרגיש את האבנים עד כמה הם דוקרים...

שמעתי לרמז בפסוק בפרשתנו (שמות ב', י"א): ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם, שהכתוב מלמדנו, ויגדל משה – איך זכה משה להיות גדול בישראל, על ידי שיצא אל אחיו וירא בסבלותם...

פעם אחת נסע הרה"ק מסאטמאר זי"ע עם משמשיו לבקר חסיד אחד מחסידיו שהיה חולה ל"ע, ושכב באחד מבתי החולים בניו יורק. הרבי התיישב ליד מיטת האיש ודיבר על ליבו במשך זמן מה. בינתיים יצא אחד הגבאים מאת החדר, ולא חזר עד כעבור חצי שעה, לאחר מכן איחלו המבקרים את החולה לשלום וברכוהו

בברכת רפואה שלימה. במשך הנסיעה חזרה לביתו, המשיך הרבי לשוחח בענין הנדבר בבית החולים, ומתוך שאלותיו של הגבאי, הבין הרבי כי הוא לא היה נוכח שם, ולכן שאלו הרבי "היכן היית?" והשיב הגבאי "הוצרכתי לסדר משהו לאיזה רגעים, וכאשר עמדתי לחזור לחדרו של ידידנו, שמעתי קול בוקע מאחד החדרים שבבית החולים, הצצתי פנימה והבחנתי ביהודי הקורא אלי להיכנס. כאשר החלפתי עמו דברים וסיפרתי לו שבא הרבי לבקר חולה פלוני, נאנח קשות, לשאלתי למה הוא נאנח? השיב: מקנא אני באותו חסיד, שרבו גר בקירוב מקום, ושביכולתו לבקר אצלו ולהרעיף עליו נטפי חיזוק ועידוד, הרבי שלי – המשיך החולה הוא האדמו"ר מגור המתגורר בארץ ישראל, מי יתן והיה יכול לעמוד לצדי בשעה קשה זו. לשמע הדברים – המשיך הגבאי וסיפר להרבי מסאטמאר – נשארתי אצלו וניסיתי לחזק את לבבו הנשבר".

עם תום השיחה, עמדה הנסיעה להסתיים, והרבי שנחפו לשוב לביתו לסיים את חוק לימודו ושיעורי תורה שלו, נתן הוראה לנהג המכונית לשוב על עקבותיו ולחזור לבית החולים. כשחזר הרבי לבית החולים, עלה מיד לחדרו של אותו חסיד גור, התיישב ליד מיטתו ושהה שם שעה ארוכה, בהרעיפו על לב החולה טל של תחי' ודברי חיזוק בדברי תורה וסיפורים, עד שהבחין בקורת רוח ושמחה יתירה השרויים על פניו של החולה, ורק אז יצא משם וחזר לביתו...

סיפר יהודי אחד, שהיתה תקופה בחייו שהיה מסובב ל"ע בחבילות חבילות של צרות ויסורים, ובתקופה ההיא נכנס אל הקודש פנימה אצל מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, ופרק את כל אשר

על לבו, ובכה בכי תמרורים על סאת צרותיו ויגונו. הרבי האזין בכובד ראש לכל דבריו, ניחמו עודדו ובירכו, ונפרד הימנו לשלום והיהודי יצא מחדרו.

מספר אותו אדם, שכאשר יצא לחוץ, היה מאוד שבור, כי היה בטוח שהרבי כשישמע את כל צרותיו ויסוריו רח"ל, הוא יבכה ביחד עמו וירגיש עמו את הצער, אך לצערו הרב רק שמע הרבי את דבריו, ועודדו ובירכו, אך לא בכה ביחד עמו, והיתה לו כמין הרגשה שהרבי לא הרגיש כל כך את מצבו העגום.

למחרת אותו יום, החליט להיכנס אל בנו של הרבי – מלפנים האב"ד וויזשניץ-מאנסי, וכעת כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א – ותינה בפניו את צערו, שאתמול היה אצל אביו הרבי, וסיפר לו את כל צרותיו ויסוריו, והוא מרגיש שהרבי לא השתתף עמו כל כך כמו שציפה – הרבי לא בכה יחד עמו – והוא מאוד שבור מזה. מיד כששמע את דבריו, שאל אותו "אהה! דו ביסט דאס???" [זה אתה??] – והיהודי מסתכל עליו בתימהון, וממשיך הרבי שליט"א לספר "היום בבוקר נכנסתי אצל אבי, וראיתי שהוא מאוד עייף ועיניו אדומות מבכי, ושאלתי את אבי "מה אירע?!", ואמר לי אבי "אתמול נכנס אלי אחד עם חבילה של צרות ויסורים איזומים רח"ל, וממש לא יכולתי לישון מרוב צער, ולכן נשארתי ער כל הלילה ואמרתי תהלים בשבילו..."

בפסוק נאמר (שמות ב', י"א): ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם, ואיתא ברש"י: וירא בסבלותם, נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם – וראה במדרשים (תנחומא ט', רבה שמות

א' כ"ז), שמשוה רבינו כשראה את צערם של בני ישראל, בכה עליהם, ונתן כתפיו לסייע להם במלאכתם הקשה.

והנה, המנהיג ישראל האמיתי, מכניס את עצמו למצב של השני, ומרגיש על עצמו את מה שהשני מרגיש...

מסופר על מלך אחד שיצא מארצו למסע מלחמות וכיבוש ארצות. יום אחד רדפו אחריו האויבים ורצו להורגו, ונמלט המלך לבית אחד האיכרים שבסביבה והתחבא שם כדי שלא ימצאו אותו, והאיכר החביא את המלך מתחת לשמיכות. כשעשו האויבים חיפושים בבתיים, הגיעו גם לבית בו שהה המלך, פחד ואימה שרר אצל כל בני הבית, הללו נכנסו והתחילו בחיפושים, מששו בכל הבית, וכשלא מצאו כלום יצאו והלכו לדרכם.

כשנגמרה המלחמה ואנשיו של המלך נצחו במערכה, קרא המלך לאיכר שאצלו שהה בעת המלחמה, ואמר לו "כיון שהצלת את חיי, חייב אני להוקיר לך טובה, על כן, כל מה שתבקש ממני – תקבל כתמורה על מעשך". אמר לו האיכר, שאין הוא מבקש מאומה אלא דבר אחד ברצונו לדעת, איך היתה הרגשתו של המלך באותו הרגע שהחיילים מיששו בשמיכות שכיסוהו, מיד כששמע המלך את בקשתו, עלתה החימה על פניו, ובכעס רב צוה המלך להענישו הואיל והתחצף נגדו לבקש בקשה זו, ולכן בעוד ג' ימים ייענש בעונש חמור, ויתלוהו על עץ גבוה לעין כל. מיד לקחו החיילים את האיכר לבית האסורים עד יום ביצוע גזר הדין. כשהגיע היום המיועד, העמידו את האיכר ליד עץ התליה, והנה בא התליין ויקח את החבל בו תולים את המיועד לתליה ויקשרהו בו ויחנקהו, אך ברגע האחרון לפני שנחנק ונטה למות, לחש לו המלך באוזנו "כך בדיוק הרגשתי באותו הרגע שמיששו האויבים בשמיכות"...

ומיד הורה המלך להוריד את החבל מעל צוארו.

לאחר מעשה זה, קרא המלך את האיכר אליו, ופייס אותו, וביאר לו כוונתו במעשהו המוזר, וכך אמר לו המלך: כיון שהבטחתי לך שכל מה שתבקש אתן לך, ובקשתך היתה לדעת איך הרגשתי ברגע לפני המות, הייתי מחוייב למלא את רצונך, ואם הייתי עונה לך שהרגשתי נורא, היית שואל איך נורא, והייתי עונה לך נורא מאוד, ואתה לא היית מסתפק בשום תשובה, משום שרגשות לא שייך להעביר במילים, רגשות צריכים להרגיש, רציתי שתרגיש באמת איך היתה הרגשתי...

בפסוק נאמר (בראשית מ"ב, כ"א): ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו, ועיין ברמב"ן ובספורנו שמבואר מדבריהם דבר נורא, שהשבטים לא האשימו את עצמם על המכירה, שכן על המכירה לא הייתה להם ספיקות שהטיבו לעשותו, מדין רודף וכדו', ולזה טרם מצאו את טעותם, אלא תבעו את עצמם ונתקפו ברגשי אשמה על כך שלא הרגישו צרת נפשו, כי יהיה מה שיהיה, כשהמחנך מכה את חניכו צריך שיהא זה בד בבד עם הרגשה בצערו של המוכה.

מסופר, שביום חורף קר יצא רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל רבה של העיר לודז' לקבץ כספים עבור עצי הסקה לעניים. הוא פנה לביתו של גביר העיר, וזה יצא לקראתו לבוש חלוק בית קל, והזמינו להיכנס. אך הרב עמד על מקומו ופתח בשיחה על דא ועל הא. העשיר עמד והקשיב, הקור מחלחל לעצמותיו, והרב מדבר בנחת.

לבסוף, בשיניים נוקשות, ביקש העשיר מהרב להיכנס פנימה בטרם יקפא לגמרי, אמר לו הרב, באתי לבקש את עזרתך לקניית עצי הסקה בעבור העניים, מיד, נענה העשיר ותרם תרומה בעין יפה. לאחר מכן נכנס הרב אל הבית והסב עם האיש ליד האח. אמר לו הרב, עכשיו אסביר לך למה לא נכנסתי קודם לכן, אילו היינו יושבים כאן בטרקלין המוסק, וכי יכולתי להמחיש לפניך את סבלם של העניים בקור העז?...?

ב"אור החיים" הק' (בראשית מ"ה, כ"ו) הקשה, מדוע יוסף האהוב על אביו נתן לו לסבול במשך כל העשרים ושתים שנה ולא גילה לאביו ע"י שליח או מכתב שהוא חי ונמצא במצרים, ואף אם בימי עבודתו יתכן שלא היתה לו אפשרות לכך, אולם כשעלה לגדולה מדוע לא דאג לכך.

וביאר ה"אור החיים" הק', שיוסף חשש שמא כשאביו יתוודע לכך שהאחים הם הם שמכרוהו, יתביישו אחיו מהדבר הזה מאוד מאוד, והלא כבר אמרו חז"ל (מסכת ב"ק דף נ"ט ע"א) "מוטב שיפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים", וחש על כבוד האחים מלביישם לפני יעקב ויצחק וכל זרע יעקב, וסבל שישאר אביו בצערו מלביישם, וכמו"כ חשש יוסף שיתכן שיחר אף יעקב באחיו ויקפיד עליהם ויקללם, ולא רצה לגרום להם צער וניק, ולכן לא גילה לאביו במשך כל העשרים ושתים שנה ואף לא שלח לו מכתב שלומים כדי שלא תבוא להם רעה לאחיו...

הגה"צ רבי שריה דבליצקי זצ"ל (שנסתלק לפני איזה חדשים) סיפר מה שאירע עמו בימי חורפו. פעם אחת היה צריך להתיר איזה נדר, ולצורך כך עלה לביתו של הגה"ק ה"חזון איש" זי"ע, באותו זמן ישב בביתו של ה"חזון איש" עוד אחד שפלפל עמו בתורה. מששמע ה"חזון איש" את רצונו, נענה, הנה אני ותלמיד חכם זה שניים אנו, עתה צא נא החוצה והבא יהודי נוסף בכדי שנוכל להתיר לך את נדרך בבית דין של שלשה. רבי שריה יצא חוצה והכניס עמו אדם אחד שלא היה חכם וצדיק... תיכף משנכנס, החל ה"חזון איש" לברר את ה"פתח" שיש לו להתיר את הנדר, לאחר מכן התיישב ועשה התרת נדרים כדת וכדין בכל פרטיה ודקדוקיה, ושלושתם ענו בקול רם "מותר לך, מותר לך, מותר לך".

משיצא אותו אחד, נענה ה"חזון איש" לרבי שריה ואמר: הנה יהודי זה אין לו כל שיג ושיח בהלכה ולא הבין כלל מה שאמר עתה, לכן, אין כאן כל 'התרת' נדרים, ועל כן לך שוב והבא יהודי בר אוריין ונתיר לך את נדרך...

מעובדא זו נראה כמה יש להיזהר בכבוד הבריות, שכן החזו"א הטריח עצמו לעשות עצמו כאילו הוא 'מתיר נדר' עם כל הסדר המקובל להתרה זאת, והכל בכדי שיהודי זה לא יתבייש חלילה...

מסופר על המלבי"ם שהיה לו בביתו בחור שהיה משמשו, והבחור הזה לא היה כ"כ שפוי בדעתו, והיה מועל בתפקידו ומפריע לרב בכל מיני הפרעות, אך בדרך כלל היה הרב מתאפק ולא מעיר לו ולא גוער בו, ומשכך, היה המשמש מומשיך במועשיו ומפריע מאוד מאוד להרב.

יום אחד הגדיש המשמש את הסאה, והפריע מאוד להרב, ולא היה הרב יכול להבליג יותר, וסטר על לחיו של המשמש, אולם רגע אח"כ תפס הרב את עצמו כמה חמור הוא הרמת יד, וקיבל על עצמו שנה אחת של גלות! ויצא מעירו עם בגדים בלויים ושיער מגודל כדי שלא יכירוהו, ובמקום שהיה ביום לא ישן בלילה ונדד מעיר לעיר וממדינה למדינה עד שהשתנה לבלי היכר ולא היו יכולים להכירו מחמת כחישותו וחולשתו, והכל בגלל סטירה אחת שסטר על לחי המשמש.

והנה בגמר השנה חזר לעירו ולא הכירוהו כלל, והגיע לביתו, והיה נראה כעני המחזר על הפתחים, והכניסו אותו לביתו, והמשמש הנ"ל שלט על ביתו, ובתוך כך גנבו איזה חפץ מביתו, ונפל החשד על הרב שהוא גנבו, וניגש המשמש אל הרב וסטר על לחיו כדי שיודה בגניבתו, אולם כשהרב לא הודה בגניבה, רצה המשמש לסוטר שנית, אז הגיב הרב "אחד נתתי לך ואחד צריך אתה להחזירני אבל לא שתים", ותפס המשמש מיד מיהו העני הלזה, וסיפר זאת לב"ב וחזר להרגלו...

על דא ועל הא

"לאחר חתונתי הייתי אצל הרה"צ רבי אלי' זצ"ל, וביקשתי ממנו הדרכה לרגל הקמת ביתי החדש. ואמר לי, שאדאג לך שבביתו יהיה תמיד מוכן מזונות ושתייה בצה, וכשיבואו אנשים לאסוף צדקה - לבד מהנדה שנותנים להם - יכבדו אותם גם במזונות ושתייה להשביע את רעבונם ולהרוות את צמאונם - ובה"ש שגם היום אינו זוכה לקיים את דבריו.

"ויעש להם בתים" - איזה דברים צריך שיחיו תמיד בבית?

בספר 'ליקוטי אמרי חיים' כתב. על הא דכתיב בקרא (בראשית שם): כי חנני אלקים וכי יש לי כל - בזה שיש לי אלקים, כבר יש לי כל...
 הנה זכיתי להתקרב לאיש מורם מעם - הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל משב"ק של הרה"ק רבי שלמה'ק מזוועהיל ז"ע (אשר נתקרבתי אליו ע"י מור' הגה"צ רבי מרדכי פרידלנדר זצ"ל), והרבה זכיתי להסתופף, בעילו, דלה דלה לנו מכאר מים חיים, והשקני מאוצרו הטוב, למלאות את אסמי באוצרות תורה ויראת שמים וחסידות.

בפעם הראשונה שנכנסתי לביתי, עמדתי משתומם ולא האמנתי שישך מציאות כזאת, שאדם יתגורר בדלות איומה שאין לשער ואין לתאר, וכמו"כ היה אפוף בצרות ר"ל כמכה וכמה הרפתקאות דעויו עלי, ואי אפשר לפרטם

(אפיריון שלמה)

היתכן לדבר כך על אנשים הידועים ליראים ושלמים...

סיפר לי כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים שליט"א שני סיפורים, שמהם למד פרק בגודל מעלת לדון לכף זכות, וכך סיפר:

כידוע שכ"ק מרן האדמו"ר מסקולען שליט"א נוהג לערוך מידי שנה בשנה סעודת הודאה במוצאי שבת נחמו. פעם אחת ערך את הסעודה בעיירה גיבערס, שם נמצאת ישיבת וויז'ניץ. מספר הרבי, שאחר השבת, ראה קבוצת אנשים מדברים בהתמרמרות אודות חסידי וויז'ניץ שהם מתנהגים בגסות ואין להם לב ואין להם מדות, והדברים צרמו לו באזנו, היתכן לדבר כך על אנשים הידועים ליראים ושלמים, ומתנהגים בחסידות ומרבים להיטיב - והחליט לברר מה קרה ומה אירע, ועל מה יצא הקצף.

ניגש איפוא הרבי אל קבוצת האנשים המתגודדים, לברר מה אירע, וכך אמרו לו: הגנה להסעודה הגיעו הרבה חסידי סקולען עם האוטו [רכב] שלהם, והחנו אותו ליד ביתו של יהודי אחד מחסידי וויז'ניץ המתגורר שם, והוא הזמין שלעפער טראק [משאית גרר] לגרוז את הרכבים משם, ולאחר הסעודה באמצע הלילה מאין ידעו בעלי הרכב היכן הרכב שלהם, ואיך יחזרו לביתם, והדבר יעלה לכל אחד מבעלי רכבים אלו הון תועפות לקבל בחזרה את הרכב שלהם - ממש מעשה סדום!

וכששמע הרבי את דבריהם, החליט לברר בעצמו אם המעשה הזה הוא נכון - כי הלא צריכים לשמוע שני צדדים בכל ענין וענין - והתקשר לאותו חסיד וויז'ניץ, ושאל אותו אם נכון הדבר מה שעשה, השיב הלה שאכן הוא עשה כמו שמספרים עליו, ושאל אותו הרבי "היתכן לעשות כזה דבר ליהודים?!" והשיב האיש הזה דברים נפלאים ביותר, וכך השיב לו:

אבי המתגורר כאן, הוא חבר הצלה, וכשהוא מגיע באמצע הלילה ואין לו היכן להחנות את רכבו - כי כל הרחוב היה מלא עם רכבים - אזי הדבר גובל עם פיקוח נפש, כי אם הוא מקבל קריאה לצאת להצלת נפשות באמצע הלילה, ואין לו את הרכב ליד ביתו, אזי מדובר בהצלת נפשות ממש ה' ישמור! ולכן משום כיבוד אב ופיקוח נפש, הזמנתי גורר שיקח את כל הרכבים, והוא לקח אותם סמוך לכאן, ליד הישיבה דוויז'ניץ, וכל אחד שבא לשאול על הרכב שלו, הראיתי לו היכן הרכב מונח, שזה כמה דקות ללכת מכאן. וכששאלתי אותו שהלא זה יעלה לכל אחד ואחד סכום עצום על לקיחת הרכב, הרגיעני ואמר לי, שזה לא יעלה לאף אחד פרוטה, כי הוא שילם הכל מכיסו...

עוד סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים שליט"א, שפעם אחת שהה בישיבת וויזשניץ בגיבערס הגאון רבי אשר זעליג גרינבערגער שליט"א ראש ישיבת "שער אפרים" במאנסי, ובשהותו שם כיבדו אותו לעלות לתורה. לפתע הבחין ראש הישיבה, שהבעל קורא הוא אחד מתלמידיו, אשר למד איזה שנים בישיבתו במאנסי, אך הבחור לא נתן שלום לרבו ולא דיבר אתו מאומה, והיתה לראש הישיבה הרגשה כאילו הוא מתנכר אליו ועושה עצמו כאילו לא ידע את יוסף, והדבר הפליא אותו מאוד, כי להבחור היה עמו קשר טוב, ואף הצליח בלימודו ועשה חיל, וכאב לו מאוד על התנהגותו זאת, והיתה לו מכך עגמת נפש מרובה.

לאחר כמה שבועות, פגש את התלמיד הזה, והחליט לומר לו את אשר בלבבו. ניגש ראש הישיבה לתלמידו, ואמר לו שהוא גרם לו עגמת נפש על כך שהתנכר אליו, בעת שהייתו בגיבערס, וכשעלה לתורה לא נתן לו שלום, ולא עשה שום תנועה שזוכר אותו, והדבר גרם לו עגמת נפש מרובה.

הבחור מסתכל על הראש ישיבה ואינו מבין מה קרה לו, הוא אומר לראש הישיבה "ידע מורי ורבי, מעולם לא הייתי בגיבערס, כנראה - אומר הבחור - היה זה אחי תאומי [צווילינג ברידער] שדומה אלי מאוד, והוא מעולם לא למד אצלכם ואינו מכירכם כלל"...

